

Spis treści

Wstęp	9
Podziękowania	13
Część I	
Rozdział 1. Człowiek i edukacja w perspektywie humanistycznej	17
1.1. Edukacja a wyzwania współczesności	19
1.2. W poszukiwaniu humanistycznego wymiaru edukacji	23
1.3. Szkoła jako <i>oikeion</i> czy jako „fabryka nauczania”?	25
Rozdział 2. Podejście Gestalt w edukacji	35
2.1. Czy(m) jest podejście Gestalt w edukacji?	35
2.2. Kontekst historyczny	37
2.3. Między autorytetem irracjonalnym i racjonalnym, czyli „kim był Bodo?”	43
2.4. Proces edukacji w podejściu Gestalt	44
2.4.1. Uczenie się a kontakt	49
2.4.2. Spotkanie ucznia i nauczyciela	52
2.4.3. Osoba ucząca się w perspektywie gestaltowskiej	56
2.4.4. Tworzenie koncepcji zajęć edukacyjnych.....	58
2.5. Metodyczne aspekty pedagogiki Gestalt.....	67
2.5.1. Kreatywny charakter środków dydaktycznych	68
2.5.2. Przykład podejścia Gestalt w rozwijaniu kompetencji językowych	71
2.5.3. Środowisko sprzyjające uczeniu się	73
2.6. Pedagog Gestalt. Kompetentne wspieranie rozwoju	76
2.6.1. Pedagog – wyzwania roli	76
2.6.2. Pedagog i facylitacja	78
2.6.3. Empatia	81
2.6.4. Relacje interpersonalne	83
2.6.5. Kongruencja i kontrakt wychowawczy	97
2.6.6. Stawianie pytań	100
2.7. Pułapki intencjonalności	102
2.8. Kształcenie i doskonalenie pedagogów Gestalt	105

Rozdział 3. Filozoficzne źródła inspiracji dla podejścia Gestalt w edukacji	115
3.1. Idea holizmu w filozofii	116
3.1.1. Holizm a Gestalt	120
3.1.2. Taoizm a idea holizmu	123
3.2. Nurty filozoficzno-religijne Wschodu a podejście Gestalt	128
3.2.1. Buddyzm jako inspiracja rozwoju umysłowego i duchowego	130
3.2.2. Transcendencja w filozofii Wschodu. Między <i>chronos</i> i <i>kairos</i>	134
3.2.3. Zjawisko przepływu	136
3.3. Inspiracje filozofii egzystencjalnej	140
3.4. Perspektywa personalistyczna	144
Rozdział 4. Psychologiczne i psychoterapeutyczne źródła inspiracji	147
4.1. Inspiracje psychologii postaci	147
4.1.1. Całość a część – zarys teorii pola	148
4.1.2. Podstawowe pojęcia psychologii Gestalt: postać, figura, tło	151
4.2. Podejście Gestalt w psychoterapii jako źródło inspiracji dla pedagogiki	153
4.2.1. Fritz Perls i Gestalt – kontekst biograficzny gestaltowskiego nurtu w psychoterapii	154
4.2.2. Psychoterapia a holistyczna wizja człowieka	160
4.2.3. Cykliczność procesu doświadczania.....	163
4.2.4. Zakłócenia cyklu doświadczania	169
4.2.5. Paradoksalna teoria zmiany	171
4.3. Między „trzecią” a „czwartą” siłą w psychologii	173
Rozdział 5. Pedagogika a psychoterapia i psychoedukacja	177
5.1. Związki psychoterapii i pedagogiki	178
5.1.1. Psychoterapia a uczenie się	179
5.2. Psychoprofilaktyka i psychoedukacja jako cele edukacji	181
5.2.1. W poszukiwaniu efektywności edukacyjnej w działaniach o charakterze psychoterapeutycznym	182
Część II	
Rozdział 6. Rozwijanie potencjału człowieka w podejściu Gestalt. Teoretyczne i metodologiczne podstawy badań własnych	191
6.1. Rozważania o statusie poznawczym humanistyki	192
6.2. Rozwój osoby a edukacja	198
6.2.1. Rozwój osoby jako pojęcie psychologii humanistycznej	198

6.2.2. Pojmowanie obrazu siebie	
w świetle różnych podejść psychologicznych	203
6.2.2.1. Nurt psychodynamiczny	206
6.2.2.2. Nurt behawioralny	209
6.2.2.3. Nurt poznawczy	209
6.2.2.4. Nurt humanistyczny	212
6.2.2.5. Fenomenologiczne koncepcje obrazu siebie	213
6.2.2.6. Obraz siebie w podejściu Gestalt	216
Rozdział 7. Mandala jako kreatywna forma pracy	
i narzędzie badawcze	223
7.1. Historyczne i filozoficzne źródła mandali	223
7.2. Kreatywność a mandala	227
7.3. Tworzenie mandali	229
7.4. Propozycja pogłębionej pracy z mandalą	231
Rozdział 8. Metodologia badań własnych	233
8.1. Problemy, hipotezy, zmienne i wskaźniki	233
8.2. Procedura badań	238
8.3. Strategia budowy narzędzia badawczego	
i sposobu przeprowadzenia badań	241
8.4. Badania pilotażowe	244
8.4.1. Fenomenologiczny obraz siebie	245
8.5. Zastosowane metody statystyczne	252
Rozdział 9. Prezentacja wyników badań własnych	255
9.1. Symbolika barw a obraz siebie	
jako przedmiot refleksji naukowej	255
9.1.1. Struktura i symboliczne znaczenie barw	
użytych w mandalach	264
9.2. Obraz siebie w komentarzach słownych do mandali	269
Zakończenie	283
Bibliografia	287
Summary	303
Zusammenfassung	305
Aneksy	305
Załącznik 1	307
Załącznik 2	308
Załącznik 3	321
Indeks nazwisk	329
Indeks pojęć	333